

СОЦІОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ

Литвиненко К. А., студ. гр. Ю- 84

Соціологія — наука про закономірності становлення, функціонування і розвитку суспільства в цілому, його структурних підрозділів (соціальних спільностей і соціальних інститутів), соціальних відносин між ними і окремими індивідами.

В свою чергу культура – це найглибший рівень, який включає такі явища, як родина, релігія, моральні цінності, етнічна свідомість, громадянськість та історичні традиції. Так само, як демократичні інституції базуються на здоровому громадянському суспільстві, так і громадянське суспільство має попередників і передумови на рівні культури. Культура може бути визначена як нераціональні етичні навички, що передаються завдяки традиції; хоча вона доволі пластична і може зазнавати впливу процесів на трьох вищих рівнях, усе ж вона схильна змінюватись найповільніше. Це сфера аналізу соціології та антропології.

Культура — сукупність способів і методів матеріальної та духовної людської діяльності, об'єктивно втілених у матеріальних і духовних носіях, які передаються наступним поколінням.

По-перше, потрібно говорити про соціологію культури як про конкретну, специфічну галузь знань, яка знаходиться на дотуку областей соціології і культури і, відповідно, вивчає прояв цих закономірностей в людській діяльності.

Соціологія культури викликана розкривати суперечливі тенденції, фактори, які впливають на культурогенез, коротше кажучи, на загальну соціологічну картину культури. Кожна зі складових цього знання – цілий пласт досить складних і взаємозалежних елементів: творча діяльність і спосіб (“технологія”) людської діяльності, створення, засвоєння, збереження і трансляція ідей, уявлень, культурних норм і цінностей, ступені формування цих цінностей, кількісний і якісний аналіз культурних явищ і т.п.

По-друге, соціологія культури – це один з провідних напрямків західної культурології, який склався до початку ХХ століття як результат інтенсивного розвитку наук про суспільство і місце в ній людини. Введена вперше як поняття в соціологічну науку М.Адлером.

З точки зору діяльнісного підходу, культурне і соціальне представляють як співвідношення цілого і його частини, а не як співвідношення цілого і його якості.

Соціологія культури є галуззю соціології і водночас культурознавчою наукою. Вона знаходиться на межі філософії і культурології.

Основні проблеми, які вивчає соціологія культури:

- визначення категорійного апарату цієї галузевої соціології;
- виділення структурних елементів культури;
- функції культури;
- різновиди культури;
- культура й особистість;
- культурна взаємодія та взаємовплив культур;
- глобалізація та універсалізація культури в сучасних умовах;
- етноцентризм і культурний релятивізм.

Соціологія культури й досі перебуває в стані конкретизації меж свого предмета – взаємодії культури і суспільства, визначення соціологічних підходів до вивчення культури, соціологічного визначення останньої, її функції, закономірностей розвитку, особливостей сучасних соціокультурних змін, напрямів теоретичного і емпіричного аналізу культури.

Специфіка культури полягає у тому, що вона, будучи відомими цінностями, в той же час характеризує різні явища суспільного життя.

Кожен етап суспільства відрізняється певною культурно-історичною специфікою. Цих відмінностей множина: кількість накопичених предметів культури і способів їх виготовлення, засвоєння і розуміння досвіду попередніх поколінь, зв'язок між різними видами культурної діяльності, предметами культури і культурою людини, дух культури, впливаючий на систему принципів, норм і правил соціального життя.

Сучасна культура - це складна система матеріально-виробничих, наукових, духовних, суспільних компонентів. Культура є соціальний феномен, і в цьому значенні вона протиставляється природі (природі). Можна сказати, що культура - це специфічна, генетично не успадкована сукупність засобів, способів, форм, зразків і орієнтирів взаємодії людей з середовищем існування, які вони виробляють в

сумісному житті для підтримки певних структур діяльності і спілкування.

Не буде перебільшенням визначити культуру як міру людського в людині. Культура дає людині відчуття приналежності до співтовариства, виховує контроль за своєю поведінкою, визначає стиль практичного життя. Разом з тим, культура є вирішальним способом соціальних взаємодій, інтеграції індивідів в суспільство.

Соціологія культури як галузь соціологічного знання вивчає вказані складні феноменологічні ряди і системи, прагне до розуміння і оформлення в науковій термінології закономірностей вказаних явищ. Викладене вище дозволяє зробити висновок, що соціологія культури вивчає види діяльності людини, суспільства в цілому, а також результати цієї діяльності. Сама цілеспрямована творча діяльність формує людину як суб'єкта історичної творчості. Його людські якості є результатом засвоєння ним мови, залучення до створених в суспільстві цінностей, накопичених традицій, оволодіння досвідом, навиками і прийомами діяльності, властивими даній культурі.

Наук. кер. - Сахно П. І.